

WWW.MKS.AZ saytının

“Öyrətmək savab, öyrənmək qazanc” kitabxanası

seriyasından

VERGİ MƏCƏLLƏSİ 2024

Son dəyişikliklərin izahı

BAKI- İYUL- 2024

Bakı şəhəri, Cəfər Cabbarlı küçəsi 44, Caspian Plaza, Lotfi Zadeh Technology Center, 15-ci mərtəbə

Əlaqə vasitəsi: 050-368-12-72

web: www.mks.az

email: mksacademy2022@gmail.com

“Vergi Qanunvericiliyi Toplusu 2024”

Bakı - iyul -2024, 584 səhifə

“Vergi qanunvericiliyi toplusu - 2024” MKS Academy-nin hər il nəşr etdiyi ənənəvi kitablarındanır. Vergi Məcəlləsi də daxil olmaqla vergi qanunvericiliyini formalaşdıran normativ-hüquqi aktlara il ərzində edilən dəyişiklik və əlavələr nəzərə alınmaqla şərhlərdən və müvafiq qanunvericilikdən ibarət kitab oxucuların və dəyərli həmkarlarımızın stolüstü nəşrlərindəndir.

Milli Məclisin qəbul etməsindən sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən təsdiq olunan “Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” 5 dekabr 2023-cü il tarixli, 1033 nömrəli Azərbaycan Respublikasının Qanunu, “Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 5 dekabr tarixli, 1033-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və bundan irəli gələn bir sıra məsələlərin tənzimlənməsi barədə” 28 dekabr 2023-cü il tarixli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı Vergi Məcəlləsində çox mühüm əlavə və dəyişiklikləri özündə ehtiva edir.

Kitabda son dəyişikliklər Vergi Məcəlləsinin maddələri və bəndləri üzrə əvvəlki redaksiyalarla müqayisəli şəkildə və misalların köməyi ilə ayrı-ayrılıqda izah edilib. 1 iyul 2024-cü il tarixinə olan dəyişiklik və əlavələr nəzərə alınmaqla Vergi Məcəlləsinin tam mətni kitabda yerləşdirilib, eyni zamanda, Məcəllədə istifadə olunan müvafiq icra hakimiyyətlərinin açılışı verilib.

Bir sad xəbəri də oxucularımızın diqqətinə çatdırmaq istəyirik ki, kitabı alanlara MKS portalından 1 ay ödənişsiz istifadə hədiyyə ediləcək. MKS portalından istifadə etməklə vergi qanunvericiliyinə aid testləri həll etmək, qanunvericilik sənədləri və praktiki sənəd nümunələri ilə tanış olmaqla yanaşı, ən çox verilən suallarla tanış olmaq mümkündür.

Kitab vergi orqanlarında çalışanlar, mühasiblər, sahibkarlar, ali və orta ixtisas məktəblərinin maliyyə, vergi, uçot və statistika ixtisaslarında təhsil alanlar, Vergi Məcəlləsini müstəqil şəkildə öyrənənlər üçün faydalı vəsəitdir.

Kitabla bağlı rəy, təklif və iradlarınızı (050) 368 12 72 nömrəli telefonla və mksacademy2022@gmail.com e-mail ünvanı vasitəsilə bildirə bilərsiniz.

Vergi Qanunvericiliyi Toplusu

Vergi Məcəlləsi

ÜMUMİ HİSSƏ

Fəsil I. Ümumi müddəalar	10
Fəsil II. Vergi ödəyicisi. Vergi agentı	47
Fəsil III. Dövlət vergi orqanları.....	65
Fəsil IV. Vergi nəzarəti.....	84
Fəsil V. Vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyət	126
Fəsil VI. Vergi orqanlarının qərarlarından (aktlarından) və onların vəzifəli şəxslərinin hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) şikayət verilməsi	129
FƏSİL VII. Vergilərin ödənilməsi üzrə ümumi qaydalar	147

XÜSUSİ HİSSƏ

Fəsil VIII. Fiziki şəxslərin gəlir vergisi.....	214
Fəsil IX. Hüquqi şəxslərin mənfəət vergisi	235
Fəsil X. Fiziki şəxslərin gəlir vergisinə və hüquqi şəxslərin mənfəət vergisinə aid olan maddələr	244
Fəsil XI. Əlavə dəyər vergisi	284
Fəsil XII. Aksizlər	325
Fəsil XIII. Əmlak vergisi	344
Fəsil XIV. Torpaq vergisi.....	354
Fəsil XV. Yol vergisi	361
Fəsil XVI. Mədən vergisi	367
Fəsil XVII. Sadələşdirilmiş vergi.....	370
XIX fəsil. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə tətbiq edilən vergitutmanın xüsusiyyətləri	392
Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında AR Qanunu	395
Nağdsız hesablaşmalar haqqında AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU	431

**“Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan
Respublikası Qanunda nəzərdə tutulan dəyişikliklərin
İZAHİ**

ÜMUMİ HİSSƏ

Hansı halda vergilərin başqa valyutada hesablanmasına və ya ödənilməsinə icazə verilir?.....	436
Nəzarət-kasa aparatı anlayışı niyə dəyişdirilib?	437
Əmtəəsiz əməliyyat anlayışına yeni yanaşma tətbiq edilir?	438
Riskli vergi ödəyicisi ilə bağlı yanaşma tamamilə dəyişib?	439
Bazar qiymətinin tətbiqi ilə bağlı hansı ciddi dəyişikliklər həyata keçirilib?....	440
Vergi orqanı vergi ödəyicisinə qarşı tərəfin məlumatlarının təqdimi üçün portal hazırlayacaq?	442
Vergi orqanı kommunal və rabitə xidmətləri haqqında məlumatları niyə əldə etmək istəyir?	445
Taksi sifarişi operatorları hansı məlumatları vergi orqanına təqdim etməlidir?	446
Qarşı tərəfin riskli vergi ödəyicisi olması haqqında məlumatı əldə etmək vergi ödəyicisinin mütləq vəzifəsi hesab edilir?	447
Vergi orqanına hansı yeni bazalara daxil olmaq imkanı yaradılıb?	449
Riskli vergi ödəyicisi ilə bağlı hansı məlumat kommersiya sirri hesab edilmir?	449
Elektron ticarət qaydasında fəaliyyət göstərənlərlə bağlı hansı dəyişiklik var?	450
Hansı yeni halda vergi orqanı səyyar vergi yoxlaması müddətini artırmaq hüququna malik olacaq?	450
Sənəd və əşyaların götürülməsi ilə bağlı yeni yanaşma niyə tətbiq edildi?.....	453

Operativ vergi nəzarəti mini səyyar vergi yoxlamasına çevriləcək?	453
Vergi ödəyicisi hansı məlumatı təqdim etmədikdə, ona 1000 manat məbləğində maliyyə sanksiyası tətbiq ediləcək? ...	455
Vergi orqanı hansı halda ƏDV məbləğinin 1 iş günü ödənilməməsinə görə maliyyə sanksiyası tətbiq etməyəcək?	456
Gəlir və xərcin uçotunun aparılmaması ilə bağlı olan 58.8.3-cü maddə niyə ləğv edildi?.....	457
Hansı tip vergi ödəyicilərinə görə yeni maliyyə sanksiyası tətbiq edilir?.....	458
Malların alışı ilə bağlı çəkilən xərclərin dəyərinin təqdim edilən malların dəyərinin 1,2-yə bölünməsi üsulu ilə hesablanması niyə Məcəllədən çıxarıldı?.....	459
Bank əməliyyatları aparan şəxslərə tətbiq edilən maliyyə sanksiyasına hansı düzəliş edildi?.....	460
Vergi orqanında şikayətlərə baxılma müddəti uzadıldı?.....	460
Vergi borclarının alınması ilə bağlı olan dəyişikliklər vergi ödəyicisinə necə təsir edəcək?.....	461
Hansı vergilər üzrə vergi orqanı tərəfindən analoji məlumatlarından istifadə edilməsi istisna edilir?	463
Gəlirdən çıxılan xərclərdə verginin xüsusi çəkisini göstərən əmsala vurma niyə ləğv edildi?.....	463
Vergi ödəyicisinin xərcləri olduqda gəliri necə hesablanır?	464
Hansı halda vergi orqanı vergi ödəyicisinə cavabı mütləq olaraq kağız əsasda təqdim etməlidir?	465
Vergi ödəyiciləri hansı yeni elektron qaimə-faktura təqdim etməlidirlər?	465

Vergi Qanunvericiliyi Toplusu

Müflis elan olunmuş sığorta təşkilatlarına hansı güzəştlər tətbiq edilir?	468
Nazirlər Kabinetinin məşhur 55 sayılı qərarı ləğv edilib?	468
Vergi öhdəliyinin yerinə yetirilməsi müddətləri ilə bağlı hansı dəyişikliklər var?	469
Vergilər üzrə borcların ödənilməsi qaydası dəyişdirildi?	471
Əmlakın siyahıya alınması ilə bağlı hansı dəyişiklik həyata keçirilib?	472

XÜSUSİ HİSSƏ

Səhmlərin təqdim edilməsi ilə bağlı hansı xərclərin gəlirdən çıxılmasına icazə verildi?	474
Hansı gəlirlər yanvarın 1-dən vergi ödəyicisinin müddətli işlə əlaqədar gəlirləri hesab edilmir?	474
Qeyri sahibkarlıq fəaliyyəti üzrə hansı ödənişlərdən vergi tutulur?	476
İşçilərə verilən maddi yardımlar üzrə gəlir vergisində hansı müsbət dəyişiklik edildi?	477
Kənd təsərrüfatı istehsalı ilə bağlı hansı güzəştin müddəti daha 3 il artırıldı? ...	478
Dəniz nəqliyyatında çalışan şəxslərə verilən ödənişlər üzrə gəlir vergisi dəyişdirilib?	479
Hansı qurumun ödədiyi mükafat gəlir vergisindən azad edildi?	481
Bank depozitləri üzrə gəlir vergisinin dəyişdirilməsi niyə həyata keçirildi?	481
Mikro sahibkarlıq subyektlərinə güzəştlərdə sərt dəyişikliyin səbəbi nədir? (4 yanaşma)	484
Mikro sahibkarlıq subyektlərinə tətbiq edilən tələblər intizamlı vergi ödəyicisinə necə təsir edəcək?	485
Mikro sahibkarlıq subyekti olaraq 75 faizlik güzəşt əldə etmək üçün 2 yeni tələb hansıdır?	486

Mikro sahibkarlıq subyektlərində orta aylıq müddətli işçi sayı məsələsində hansı fərqli məqamlar var? (4 vacib məqam)	487
Məcburi dövlət sosial sığorta haqları üzrə borcun olmaması hansı tarixə təsadüf etməlidir?	489
Sosial sığorta üzrə borcu olmayan, 3 orta aylıq müddətli işçili mikro sahibkara güzəşt tətbiq edilməyə bilər?	491
Mikro sahibkarlıq subyektindən kiçik sahibkarlıq subyektinə keçid necə stimullaşdırılır?	492
İxrac təşviqi üzrə güzəşt niyə ləğv edilir?	494
20 yanvar şəhidlərinin qohumlarına verilən güzəştə bağlı maddə niyə ləğv olundu?	495
ƏDV-nin qaytarılmasına görə fiziki şəxslərə ödənilən ƏDV məbləği gəlir vergisinə cəlb ediləcək?	496
Hüquqi və fiziki şəxslərə münasibətdə ƏDV üzrə güzəştlər həyata keçiriləcək?	496
Şəhid statusu ilə bağlı güzəştlər üçün hansı redaktə tipli dəyişiklik edildi? ...	497
Şəhid statusu alan şəxsin valideyni məcburi köçkün olduqda güzəşt necə hesablanır?	498
Hansı yeni halda gəlirin əldə edilməsi ilə bağlı xərc çıxılır?	499
Mediasiya təşkilatı ilə bağlı hansı yeni dəyişiklik edildi?	499
Dövlət hakimiyyəti orqanlarının, büdcə təşkilatlarının, yerli özünüidarəetmə orqanlarının və dövlətin adından yaradılan publik hüquqi şəxslərin hansı gəlirləri mənfəət vergisindən azad edilməyəcək?	500
Hansı qurumun gəlirləri mənfəət vergisi üzrə azad olmaya daxil edilib?	501
Məktəbəqədər təhsil müəssisələri üzrə hansı hansı fərqli güzəşt forması tətbiq edilib?	501

Mənfəət vergisi üzrə hansı güzəştlərin müddəti uzadıldı?.....	502	Dividəndin ödənilməsi zamanı hansı vergi güzəşti tətbiq ediləcək?.....	526
Mikro sahibkar hüquqi şəxslərin 75 faizlik güzəşti ilə bağlı hansı tələblər nəzərdə tutulub?.....	503	Birgə fəaliyyətlə bağlı hansı dəyişikliklər həyata keçirilib?.....	527
Hüquqi şəxslərə ödənilən ixrac təşviqi ilə bağlı maddə niyə ləğv edildi?.....	505	Maliyyə lizinqi ilə bağlı hansı ciddi dəyişikliklər həyata keçirilib?.....	528
“Formula 1”lə bağlı hansı dəyişiklik var?.....	505	Fəaliyyətin müvvəqəti dayandırılması halında bəyannamənin təqdim edilməsi necə tənzimlənir?.....	530
Hansı yeni fəaliyyət üzrə mənfəət vergisinə güzəşt var?.....	505	Öncəki tarixə ƏDV qeydiyyatına alınan vergi ödəyicisi bəyannaməni nə vaxt təqdim etməlidir?.....	531
Tibb müəssisələrinin mənfəət vergisi üçün hansı güzəşt nəzərdə tutulub?.....	507	Qeyri-sahibkarlıq fəaliyyəti üzrə hansı dəyişikliklər var?.....	532
Vergi ödəyicisinin xərcləri ilə bağlı ciddi dəyişikliklər hansılardır? (5 VACİB MƏQAM).....	508	Qeyri-rezidentlərə ödənişlərdən verginin büdcəyə ödəniş tarixi dəyişdirilir?.....	532
Hansı halda maliyyə sanksiyası tətbiq edilən malların dəyərinin gəlirdən çıxılmasına icazə verilir?.....	509	Cari vergi ödəmələrində vergi ödəyicisinin xeyrinə hansı dəyişikliklər həyata keçirilib?.....	533
Hansı xərclərin gəlirdən çıxılmasına icazə veriləcək?.....	513	Mikro sahibkarlıq subyekti olan fiziki şəxslər üçün hansı yeni güzəşt var?.....	535
Aliş aktı və ya nəzarət-kassa aparatı çeki ilə alınan hansı malların gəlirdən çıxılmasına minimum tələb qoyulub?.....	513	Hansı tip vergi ödəyiciləri mütləq ƏDV ödəyicisi hesab ediləcək?.....	539
Əmtəəsiz əməliyyat nəticəsində alınan sənədin taleyi necə olacaq?.....	517	İctimai iaşə fəaliyyəti məşğul olan vergi ödəyiciləri hansı halda mütləq ərizə verməlidir?.....	539
Müflis elan edilən bankların hansı xərcləri üzrə fərqli yanaşma tətbiq edilir?.....	518	Hansı vergi ödəyiciləri üçün ƏDV qeydiyyatı imkanı yumşadılır?.....	540
Hansı əsas vəsaitlərin təmirlə xərcləri üzrə fərqli hesablaşma aparılır?.....	519	Hansı yeni tip vergi ödəyicilərinə əvvəlki 3 illik dövrə ƏDV qeydiyyatına icazə verilmir?.....	541
İcarəçinin balansında uçota alınmayan əsas vəsaitlərin təmirinə yanaşma niyə yenidən dəyişdirildi?.....	519	Vergi Məcəlləsinin 159.10-cu maddəsi niyə ləğv edildi?.....	542
Sığorta ilə dəyişikliklərdə məqsəd nədir?.....	523	Lizinq əməliyyatları üzrə ƏDV-yə cəlb etmədə hansı dəyişikliklər olub?.....	543
Hansı halda mənzil və yemək xərclərinin gəlirdən çıxılmasına icazə verilir?.....	524	Mərkəzi Bankla bağlı hansı əməliyyatlar ƏDV-dən azad ediləcək?.....	546
Vergi ödəyicisinə amortizasiya və təmir xərcləri ilə bağlı hansı məhdudiyət tətbiq edilir?.....	525	Hansı tibbi müəssisələr üçün tibbi xidmətlərin göstərilməsi ƏDV-dən azad edilir?.....	547
		Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının ƏDV azad olması hansı müddətə artırıldı?.....	547

Vergi Qanunvericiliyi Toplusu

Müdafiə təyinatlı hansı mallar üzrə ƏDV-dən azadolmalar həyata keçiriləcək? ..548	
Buğda ilə bağlı ƏDV-dən azadolmanın müddəti nə qədər artırıldı? ..549	
ƏDV-dən azad edilən hansı məhsulları siyahısını Nazirlər Kabineti təsdiq etdi? ..549	
Hansı əməliyyatlar üzrə ƏDV-dən azad olma müddəti artırılıb? ..550	
Hansı yeni fondlar hesabına göstərilən tibbi xidmətlər ƏDV-dən azad edilir? ..551	
Hansı hallarda xam neftin və təbii qazın idxalı da ƏDV-dən azad ediləcək? ..552	
Nəzarət-kassa aparatı ilə bağlı əməliyyatlarda ƏDV-nin vaxtına niyə fərqli yanaşma tətbiq edilidi? ..552	
ƏDV tutulan əməliyyat üzrə ödəmə zamanı ƏDV məbləği əsas götürüləcək? ..553	
Tibb müəssisələri üçün ƏDV üzrə hansı güzəştlər tətbiq edilir? ..555	
ƏDV-nin əvəzləşdirilməsi ilə bağlı hansı yeni 2 hal əlavə edilir? ..557	
Nümayəndəlik və ya işçilərin mənzil və yemək xərclərinin ƏDV ödənişlərinin əvəzləşdirilməsinə icazə verilir? ..558	
Əmtəəsiz əməliyyat çərçivəsində əldə edilmiş sənədlər əsasında aparılan əməliyyatlar üzrə ƏDV-nin əvəzləşdirilməsi necə həyata keçiriləcək? ..559	
Kənd təsərrüfatı məhsullarının topdan və pərakəndə satışı ilə məşğul olan vergi ödəyiciləri üçün fərqli yanaşma tətbiq edilir? ..560	
Faktoring əməliyyatları üzrə ƏDV-nin əvəzləşdirilməsini konkretləşdirməyə niyə ehtiyac yarandı? ..563	
Aksiz malları üzrə vergitutma obyektində nələr dəyişib? ..564	
Motosikletlər də aksiz vergisinə cəlb edilir? ..565	
Məcburi nişanlanmalı aksiz malları üçün vergi tutulan əməliyyatın vaxtı və dövrüyyənin dəqiqləşdirilməsi necə müəyyən ediləcək? ..566	
Aksiz vergisi üzrə azadolmalarda hansı dəyişikliklər baş verib? ..568	
Aksizli malların siyahısı necə dəyişib? ..569	
Aksiz malların dərəcəsində hansı dəyişikliklər edilib? ..570	
Məcburi nişanmalı olan aksiz malları üzrə aksizlər nə vaxt ödənilməlidir? ..571	
Əmlak vergisi üzrə vergi güzəştləri və azadolmalarda hansı yeniliklər var? ..571	
Kredit təşkilatları üzrə hansı güzəşt tətbiq edilir? ..572	
Hanı otellər üçün əmlak vergisinə 75 faiz güzəşt ediləcək? ..572	
Torpaq vergisi üzrə hansı güzəştlər həyata keçiriləcək? ..573	
Torpaq vergisi üzrə bəyannamənin təqdim edilməsində hansı dəyişiklik var? ..574	
Torpaq vergi üzrə cari vergi ödənişləri necə həyata keçiriləcək? ..574	
ƏDV qeydiyyatı ləğv edilən vergi ödəyicisinin sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi olmaq hüququ necə tənzimlənir? ..575	
İctimai işə fəaliyyət ilə məşğul olan şəxslərin ƏDV qeydiyyatından çıxması necə tənzimlənir? ..577	
Yükdaşıma fəaliyyəti ilə məşğul olanlarla bağlı tələblər niyə fərqli müəyyən olundu? ..578	
Sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi üçün hansı güzəştlər edilir? ..579	
Sadələşdirilmiş vergi ödəyicilərinin ödədikləri məcburi dövlət sosial sığorta haqqına hansı güzəşt edilir? ..580	
Sabit qəbzə bağlı hansı praktiki düzəliş edilir? ..581	
COP 29-un keçirilməsi ilə bağlı kimlərə vergi güzəştləri verilib? ..582	